

רעות

מה הנכס הגדול שיש לי בחיים? רכוש אין לי והון אין לי. הנכס הגדול שיש לי הם חברי... לא רק בתחום גינוסר... חברות שאין דומה לה, כמו משפחה גדולה... אלא שיש לי אלפי חברים ותיקים יותר, ואני מעריך את הזיקה החברית, האנושית הזאת שבין אדם לחברו. זו איננה תוצאה של שיקול דעת רציונאלי. חברות... או שהיא קיימת או שאיננה קיימת. חברות היא כמו אהבה; או שאתה אוהב או שאינך אוהב... ואינך עושה חשבונות רציונאליים. יגאל אלון.

הברזילאים בברור-חיל

בכתיבת פרק זה התלבטתי מאוד; לכן אני מתחיל אותו בכמה שורות מהגיגיו של יגאל אלון ז"ל, המבטאים יפה את השקפתי. אני כותב את הדפים האלה מתוך רעות טובה וחברות עמוקה, ומתכוון להיות קרוב ככל האפשר לאמת, כפי שהיא זכורה לי וכפי שהיא נראית בעיני.

הבעיות שפילגו את הקיבוץ המאוחד ואת קיבוצנו, גרמו ב־1951 לעזיבה רבתי בברור-חיל. מספר החברים ירד לכ־60, ולא נותרו לנו כל עתודות של כוח אדם, כיוון שנתחסלה התנועה במצרים, ופסק זרם האנשים, שאִתו יכולנו להמשיך לבנות. פניותינו לתנועה בארץ הושבו ריקם; זו, בשלבי ההתארגנות החדשה באיחוד הקבוצות והקיבוצים, עסקה עדיין באיחודם הארגוני של חלקיה השונים (חבר הקבוצות וחלק מן הקיבוץ המאוחד), והיא נתלבטה בעיקר בשיקומם של הקיבוצים הוותיקים שנתפלגו, ואשר מצבם היה הרבה יותר קשה משלנו. על הבעיות האלה ניתוספה העובדה, כי כוח האדם והכוונתו היה אחד הנושאים העדינים והמסובכים במסגרת האיחוד. לכן יעצו לנו להמתין, עד אשר יסודר איחוד תנועות הנוער בארץ ובחו"ל ויופעל בצורה שוטפת יותר. למזלנו, הופיע על המפה גורם חדש ולא מוגדר עדיין: הגרעין הברזילאי הראשון. חבריו כבר עברו פרקי פעילות רציניים בחו"ל ובארץ. הם היו ממנהיגיה של התנועה החלוצית בברזיל; חלקם השתתפו בקורס למדריכים בירושלים ועברו הכשרה ראשונה עוד ב־1948 בקיבוץ עין-השלושה. גרעין זה עלה ארצה ב־1951 למפלסים. אבל המפגש בין שתי הקבוצות הדרום-אמריקניות, שהתחנכו על ברכי תרבויות שונות בתכלית (ברזיל וארגנטינה), לא עלה יפה. לאחר סדרה של התנגשויות רעיוניות, עזבו חברינו-לעתיד את מפלסים, התגייסו לחו"ל וקיבלו במסגרת זו הכשרה נוספת בקיבוץ אפיקים. הם התכוונו להקים יישוב חדש בארץ, קיבוץ ברזילאי, שיתבסס על כוחה של תנועת נוער ענפה. זו תכננה לשלוח כל שנה תגבורת לקבוצת החוד שלה. חברי הגרעין הראשון, בדומה לגרעין המצרי בזמנו, הועמדו בפני אותה הדילמה שבה התלבטנו אנו: האם להקים קיבוץ חדש או להשלים קיבוץ קיים? גם להם

הציעו בתקיפות ובלחץ להשלים בתום שירותם הצבאי את אחד משלושת הקיבוצים, שנאבקו על קיומם: נווה-אילן, עין-זיתים וברור-חיל. בין כל ההצעות, יישובנו היה זה שהתקרב ביותר לגילום כל התנאים שבמאווייהם. שני הקיבוצים האחרים נוסדו על-ידי תנועות הנוער הישראליות, והצטרפות אליהם רמזה על קיום "דרל-אומי" בעתיד. לעומת זאת, הגרעין המצרי היה מבודד; בנוסף לכך, מרחבי הנגב והנחת המוביל הארצי עוררו תקוות ליצירת תשתית מתאימה להקמת קיבוץ גדול... "כמו אצלנו באפיקים" (משפט זה הפך פומון חוזר, שהדהד באוזנינו במשך שנתיים והצליח תמיד להוציא אותנו, המצרים, מן הכלים).

נפל בחלקי לנהל את המו"מ למיזוג שתי הקבוצות. עמיתי מטעמם היה דב צמיר. נפגשנו מספר פעמים בתל-אביב, באפיקים וברור-חיל. שני הצדדים שיגרו משלחות לבדיקה, להיפרות ולהתקרבות. בגרעין הברזילאי התנהלו ויכוחים סוערים על בחירת דרכם; לבסוף נפלה ההכרעה: "יורדים לנגב"... בדצמבר 1952 הגיעו ראשוני הגרעין, ונפתלי ביניהם, לעזור לנו בהתלהבות לזרוע את הפלחה, שציפינו להפיק ממנה 90% מהכנסות המשק.

התחלנו ללמוד איך לחיות ביחד, וזה לא היה פשוט. התנאים הקשים ששררו אז, היוו מסגרת, שבה התנגשו שני עולמות. מצד אחד חשנו בסיפוק את הלהט הכובש של המתיישבים החדשים. הם, בחוסר סבלנות "לטיני" טיפוסית, ידעו כבר את הכל וניסו להכתיב את דרך חשיבתם לוותיקי ברור-חיל. אנחנו, שלוכותנו עמדו כבר שש השנים הקשות של תקופת טרום-המדינה עד לאיחודנו, צברנו ניסיון, שהצביע על פתרונות אחרים לגמרי לבעיותינו המשותפות.

המאבק גרם לנשירה משני הצדדים; בסוף פרק זה תמצאו סטטיסטיקה המראה, שכל גרעין הצטמצם ל-20% ממספר חבריו ההתחלתיים; אבל המשך העלייה מברזיל, בקצב של גרעין אחד כל שנה, הכריע מהר מאוד את הכף הסטטיסטית, הדמוגרפית והדמוקרטית.

גלים-גלים הגיעו כל שנה עשרים עד ארבעים עולים חדשים, אשר תגברו את לוח האוכלוסייה. הפכנו במרוצת השנים לאחד הקיבוצים הגדולים באזור ובקבוצת הקיבוצים בת גילנו.

היחסים בינינו ובינם התאזנו במהרה; הרקע שלנו היה דומה. באנו מארצות מתפתחות, שתפסנו בהן מקום מכובד בסולם הסוציאלי; הורגלנו לרמת חיים דומה, למעמד דומה, לרמת השכלה שווה; מטרותינו היו זהות, רק דרך הביצוע היתה נושא לוויכוח.

פעלנו במשותף לפתח את המשק ולקלוט את העולים שזרמו אלינו. השקענו בכך מאמצים רבים, לא תמיד לפי יכולתנו הכלכלית ולא תמיד בשיקול דעת נכון, אם לשפוט על-פי התוצאות שהשגנו. במשך שלושים ושתיים שנים עברו דרכנו ועזבו אותנו למעלה מאלף איש, אשה וילד. הם באו מן הגולה, נתקבלו בחממה, למדו את השפה, רכשו מקצוע, התרגלו לתנאי הארץ והשתמשו בנו כבקרש קפיצה להשגת מטרותם הבאה.

אינני מתיימר לכתוב כאן את ההיסטוריה של שמונת הגרעינים שהצטרפו אלינו, והשפעת כל אחד מהם על פיתוח המשק וקידומו; אסתפק בכמה תיאורים קצרים ואופייניים לפלג זה של אוכלוסייתנו (אני אומר: פלג, כי הפלג האסיאני, הצברי, תופס כל שנה חלק נכבד יותר במניין האוכלוסייה. השפעתו על ההחלטות

וניסיונותיו לשנות את דרכי החשיבה המסורתיות וה"גלותיות" של הוותיקים, מורגשים כל שנה יותר ויותר).

המחוסם הראשון בינינו לבין הגרעין הברזילאי היה בעניין השפה. גם אנחנו דיברנו שפה לטינית – צרפתית. אבל במשך השנים הקפדנו בקנאות לדבר עברית. ניסינו לנתק את הקשר שלנו עם הגלות ולהיקלט בתרבות הישראלית החדשה. לא כך היה עם חברינו. הם לא ראו כל צורך ואפילו לא היו מעוניינים בנייתוק זה.

השפה הפורטוגזית שטפה בחופשיות; הם לא התחשבו בנוכחותנו ובעובדה שבהתחלה לא הבנו מה נאמר; לפעמים הם עשו זאת דווקא כדי לא לשתף אותנו בשיחה, לא מרוע־לב אלא בעליצות קונדסית.

נקטתי עמדה נוקשה כדי לחייב את חברי החדשים לנסות ולקלוט את שפת התנ"ך. עד היום הזה, במקומות עבודה רבים ובעיקר אצל הבנות, אין עדיין מודעות לצורך שבשימוש בלעדי בשפה העברית. חינוך הילדים והעזרה בלימודים היו צריכים להיות עילה מספקת לשינוי זה; אבל לא היא. בזמן האחרון התפתחה אפילו הנטייה לחינוך דו־לשוני; האב הוא המדבר עם הילדים עברית, והאם – רק פורטוגזית.

כבר אז הפך כל ויכוח לסיבה מספקת למעבר אוטומטי לפורטוגזית; ההתרגשות, הצורך בשפה שוטפת ומהירה, המאפשרת ביטוי נכון ומדויק, פרלמנטארי כמעט, של המחשבה, גרמו לפריצת כל סכר הבולם את השטף והלהט הדרום־אמריקני. כאשר נדמה היה שפרט מסוים אינו ניתן לתיאור אלא בשפה זו, נתבטל כל צו לאומי או אפילו כל חובה הנובעת מאדיבות מינימאלית.

נעבור לנושא אחר... הברזילאים הביאו אתם פולקלור והרגלים מיוחדים מארץ מוצאם. הם דבקו והתגאו בהם. מבחינה זו היה מצבנו שונה בתכלית. עוד במצרים התנתקנו מן התרבות המקומית, הערבית, ואימצנו את זו של צרפת. מרביתנו אפילו כמעט לא ידעו את שפת המקום. לעומת זאת, חברינו החדשים אהבו את ברזיל, וכל אשר הזכיר להם אותה, עורר בהם געגוע: מגנינה, ריקוד, מאכלים, ציטטות ספרותיות ועוד... והם התנהגו כאילו היו נציגי התרבות הברזילאית, ולא עולים שביצעו מהפכה בחייהם ובאו מתוך רצון ליצור בכור ההיתוך המשותף תרבות חדשה, שפה מתחדשת והסתגלות לתנאים המיוחדים של מדינתנו הצעירה. צריך לזכור, שפרק זה של ההיסטוריה שלנו קרה בשנות החמישים המוקדמות, כאשר כל מוסדות הממשלה והעיתונות פעלו למען היווצרותה של ישות מיוחדת, הישות הישראלית.

נושא אחר, שהדהים אותנו והפריע לנו בראשית יחסינו עם הברזילאים, היה בנטייתם הטבעית לקיים דיונים "פרלמנטאריים" אי־סופיים. כל נושא פרמאטי, אשר חייב התייחסות והחלטה מהירה, הפך מיד בסיס לסימפוזיון; כל אחד "חייב" לקחת בו חלק, אפילו אם אין לו מה לחדש; הרוחות התלהטו, ונוצר כמובן הצורך... לעבור לפורטוגזית; ואנו נותרנו מחוץ לתמונה, וכאשר סוף־סוף תורגמו הדברים, הם נראו לנו לרוב בלתי רלוואנטיים.

גם בריקודים היה שוני בקונצפציה. אנחנו למדנו עוד בחו"ל את כל הריקודים הישראלים. כל גאוותנו היתה בשליטתנו האלגנטית בהם, בגלל תרגול ארוך ומייגע. כסמל להתחדשותנו הרעיונית נטשנו מזמן את הריקודים הסלונים. הם ראו בריקודים הישראליים ריקודי במה בלבד, או ריקודי ילדים, חלק חובה בכל טקס, מס מופגן להצטרפותם למחנה הישראלי. אבל מיד אחרי תשלום מס זה

וכתגובה ספונטאנית לכמה טפיחות על פח או אפילו על שולחן, פרצה הילולה בלתי מרוסנת של סמבה. ריקוד סוער זה נמשך שעות, לצליליו של שיר מפורסם מארץ האמזונה, שזעק מעומק הלב.

כל הציבור כמסומם, העיניים עצומות בהתמכרות, מצטרף לקצב המהיר, כאילו אחוז דיבוק. די היה לתופף פעימות של סמבה ליד אחדים מהם, כדי שבצורה בלתי מודעת יתחילו להתנענע, בישיבה, בעמידה ואפילו בשכיבה בקצב שינקו כנראה עם חלב אָמם.

המאכלים הברזילאיים החלו אף הם להציף אותנו; בהתחלה, מתוך החבילות שנשלחו עלידי הוריהם, ולאחר מכן, כאשר רמת החיים בארץ עלתה, וניתן היה להשיג בקלות את המצרכים הדרושים, הפכו לחלק בלתי נפרד מן המסורת המקומית, שבלעדיו אי-אפשר. התרגלנו לסדרה שלמה של מאכלים, דברי מאפה ומשקאות אקזוטיים, שהפכו במהרה לחלק בלתי נפרד מהווי ברור-חיל.

יום ד' הוא אצלנו יום של ארוז עם שעועית שחורה, ואפילו פצצת אטום לא תמנע מן המבשלות להכין ביום זה את המאכל הלאומי. הקוקוס, האננס, ריבת החלב, הבטידה (משקה חריף טיפוס) ומיני עוגיות מיוחדות של ברזיל מציפים בכל חג את שולחנות ההגשה. למראה הצגה ססגונית זו לא תדע אם הנך בריו או בבור-חיל, ורק... צלוחיות החומוס שבקצה השולחן יחזירוך למציאות.

הכמויות העצומות, הקישוטים הרבגוניים, העליצות, הרעש והשמחה מאירת הפנים, כל המאפיין את תרבות השמחות והשפע הברזילאית, מתגבשים בצד אחד של התמונה. מן הצד השני תמצא את החברות השומרות בנאמנות על רצף ההגשה ועל ניקיון השולחנות, לנוחיות כל הקהל. ה"פיצוץ" בתקציבי המסיבות, אף הוא ממנהגי ברזיל, שלא מצאו תיקון במשקנו. התרגלנו לעובדה, שכך חוגגים אצלנו. הכל באווירה משפחתית, כי המשפחות גדולות, חמולות ממש. הם עלו ארצה חבורות-חבורות, עם ההורים, הסבים, הקרובים הרחוקים, ולפעמים מספיק שתצהיר כי אתה מן העיר שלהם כדי להיות מיד מסונף, בחיבוק, למשפחה. הודות לקשרים האלה ולחמימות השוררת במשפחות המורחבות, נוצרה יציבות רבה במשקנו. אבל מאידך גיסא, קבעו קשרים אלה עדיפות לצורכי המשפחה על צורכי הקיבוץ, ובמאבק זה הקיבוץ הוא תמיד המפסיד.

התפיסה שלנו, שלי בזמני, ראתה בקיבוץ מטרה עילאית, אשר לשם השגתה היה כדאי ונחוץ להקריב חלק ממאוויך. לא כך חשבו חברינו. לדידם הקיבוץ היה בסך הכל כלי, כלי לשירות האדם. לא קיבוץ חזק הוא אשר משרת את חבריו, אלא חבר המגשים את כיסופיו הוא אשר יוצר קיבוץ חזק. בעיית הביצה והתרגולת, בכל חריפותה ובשינוי האדרת.

בכל דיון באספה הכללית, בו עמדו צורכי החבר מול צורכי הכלל, ניצח, בדרך כלל, החבר. תפקיד המוסדות הצטמצם לשמירה ולדאגה שהאיזון הכללי לא יופר יותר מדי. ייתכן כי גישה זו היא אשר יצרה אצלנו קיבוץ גדול, עם חברה רבגונית, אשר נוח לחיות בו; אבל זו גם הסיבה למצבנו הכלכלי, שהיה רעוע שנים רבות. אמנם חלק מן הגורמים למצב כלכלי זה נעוצים בחוסר האימוץ בו נתקלנו במוסדות התנועתיים והממלכתיים, כאשר הצהרנו על הגידול בפועל של קיבוצנו. עלינו בהרבה על המקובל בשטח זה, בהשוואה ליישובים בגילנו. כישלונם הפך לכישלוננו, כי לא ידעו להעמיד לרשותנו בזמן הנכון כמות מספקת של אמצעי ייצור המתאימים לגודל אוכלוסייתנו ולנטל הסוציאלי שהעיק עלינו. אבל אין לי ספק,

שפילוסופיית הניהול שלנו והתחשבותנו המופרזת ברצון החבר היו אף הם בעוכרינו זמן רב.

רמת חיינו היתה בדרך כלל נמוכה עד בינונית. איכות חיינו עלתה לנו ביוקר, ולאוו דווקא בגלל ההשקעות הצרכניות. היינו בין המשקים האחרונים שעברו ללינה המשפחתית. קימצנו בשיכון החברים כדי לאפשר תוספת בנייה לקליטה; עד היום גרים עדיין חלק מחברינו בדירות של 39 מ"ר; תקציב המזון היה בין הממוצעים והנמוכים בתנועה; מאידך גיסא, היינו תמיד בין הגדולים בקליטת הורים או בשליחת חברים לברזיל לעזרת הוריהם.

הדאגה להשכלת החבר, כערובה לפיתוח המשק, אפשרה לחברים רבים להשתלם ברמה אקדמאית מתקדמת. נתנו לכל אחד, במסגרת של זמן סביר ובלי לחץ מיותר על סבלנותו, את האפשרות ללמוד (שלוש עד חמש שנים, ולפעמים יותר).

רוב החברים יכלו לבחור את מקום עבודתם, תוך כדי ביצוע תרגילים מסובכים לאיוש התפקידים ה"שנואים" בשירותים: חדר אוכל, מטבח, טיפול בגיל הרך ועוד... גם העבודות ההמוניות והקשות כמו קטיף, עישוב, סבלות או עבודה במשמרות, בוצעו תוך "תרגילים" כושלים לרוב; העבודה השכירה החליפה במשך תקופת־מה את החברים בעבודות הלא־נעימות, ובמקביל גבר בהתמדה מספרם של אלה מאתנו, שסודרו בעבודות חוץ. רק מאוחר יותר, עם שינוי לוח הגידולים והכנסת מיכון רב, כמקובל בתנועה הקיבוצית, וכאשר ניתוספו מקומות עבודה רבים בתעשייה ובשירותי ייצור (הנדסה ומחשבים), נשתנה המצב.

אין להסיק מפרק זה, שחברינו לא עבדו קשה, או שלא הצלחנו בניהול המשק הקטן־יחסית, שעמד לרשותנו. נהפוך הוא. רוב הענפים הגיעו להישגים מעל לממוצע המקובל באזור ובארץ; אבל קצרה ידה של תוצאה זו מלשאת את הוצאות הקיום של אוכלוסייתנו הגדולה והגדלה.

בנוסף לכך, מילאנו תמיד במלואן ולרוב מעבר לדרוש, את כל חובותינו התנועתיות והלאומיות. אנו מתגאים בהיותנו ברשימת המשקים שלא פיגרו במילוי מכסתם התנועתית, ושכמעט כל ילדינו משרתים שנת שירות שלישית.

קיבלנו על עצמנו את חובת השליחות לברזיל, ושלוש עד חמש מן המשפחות שלנו נמצאות שם בקביעות כדי לארגן את תנועת הנוער ולנהל את משרד העלייה. בצבא, רבים מבנינו, המתגייסים בדרך כלל ליחידות הקרביות המובחרות, הגיעו לדרגת קצין וממשיכים על ידי כך את מסורת הוותיקים.

סיפקנו לתנועה העולמית שלושה מזכירים; באזור, שלושה ראשי מועצה שלנו משרתים ומנהיגים ברציפות את כיווני ההתפתחות השונים, למעלה משלושים שנה. בנוסף לכך התחשבנו בצורכי המפעלים האזוריים והפרשנו להם, לפעמים על חשבון פיתוח משקנו, מספר רב של מנהלים, עובדים בכירים ועובדים מן השורה. תרומה זו היתה תמיד גדולה בהרבה מן המתחייב ממכסתנו בשירותים השונים שם.

ובזה לא סגי. נענינו לפנייה של מנהל הסטודנטים וסייענו לרבים מן הצעירים, שבאו מברזיל להשתלם כאן, למצוא בזמן לימודיהם בית חם ונוח, אפילו אם בסופו של חשבון לא יצאנו נשכרים מבחינת קליטתם אצלנו.

חיכנו ארבע חברות נוער, פעלנו במפלגה ובהסתדרות, שם תרמו מיטב חברינו מיכולתם וממרחם.

רק לאחרונה, אחרי שלושים ושש שנות מאבק, יכולנו להתגאות במקום שתפסנו בין המשקים האיתנים יחסית של התנועה (אני אומר: יחסית, בגלל המצב הכלכלי

הקשה בו שרויה מדינתנו והתנועה הקיבוצית), וזאת למרות ה"גיבנת" שאנו עדיין סוחבים (שורות אלה נכתבו ב-1984, לפני המפולת הנוכחית).

כפי שיכולתם לקרוא, אני כותב כל הזמן: אנו... אנחנו... כי השנים עשו את שלהן ויש בינינו, המצרים לשעבר, אחדים שאפילו מדברים עברית בניב הדרום-אמריקני; אבל אם לחזור לנושא הברזילאי, הפכנו במשך השנים לראש הגשר הישראלי ליהדות זו. כל יהודי ברזילאי הבא לארץ, רואה כחובתו לבקר גם אצלנו. בערב חג הפסח יכולים להופיע פתאום וללא הודעה מוקדמת מספר אנשים לא-מוכרים, המנסים למצוא מקום בסדר הצפוף בלאו הכי; ומי שלא ראה שמחתם של... האורחים הנפגשים אצלנו, לא ראה שמחה מימיו... החיבוק הברזילאי, עם הטפיחות החזקות על הגב, צעקות הגיל, הניב המיוחד והרבגוני של הקריאה: איההה!! מצטברים להצגה בלתי נשכחת לצופה בלתי מאומן.

בפורים מתנהל אצלנו קרבנל ברזילאי. חברים-לשעבר, תיירים, אורחים של אורחים, כל אלה המצליחים לגלות את תאריך השמחה, ממלאים את חדר האוכל שלנו. שום מגבלה ושום סודיות אינן יכולות לעמוד בפני המחקר השיטתי שמתנהל בתקופה זו. יש כמובן בין חברי המשק כאלה שרוטנים; אבל החוק הברזילאי של "חיה ותן לחיות" גורם לכך, שמפורים לפורים מתרבים האורחים.

ולנושא אחר. הוקם אצלנו בשיתוף עם יהדות ברזיל מרכז ללימודי הקהילה. מטרתו של מוסד זה היא להכין סגל קהילתי פעיל, שינסה לעצור את התהליך הצפוי של התבוללות והיעלמותה של יהדות זו. לצערי, הושגו עד כה תוצאות חלקיות בלבד בנושא כאוב זה. במשך חודשים ספורים מתמלא המרכז בנוער ובמנהיגים צעירים הבאים מברזיל. הם מקבלים הדרכה מבחירי החברים שלנו, המשתדלים לצייד אותם במטען הרעיוני, שיסייע להם במילוי משימתם. וכדי שהמבנים הרבים שנבנו למטרה זו לא יעמדו ריקים, הרי הם מנוצלים בשאר חודשי השנה עליידי משתלמים מארצות מתפתחות, הבאים אלינו ללמוד את תורת הקואופרציה. חבל שמנהיגי היישוב הברזילאי לא השכילו ליצור גשר רצוף בינינו ובינם.

מחנות עבודה, קבוצות "תפוז", גרעינים במסגרת שנת הכשרה, עוברים דרכנו ומנסים לקלוט השראה מן הפלא הזה: הקיבוץ הברזילאי-ישראלי.

לסיום: קשה לשפוט היום אם המיזוג המצרי-ברזילאי היה מוצלח או לא. זה גם לא כל כך חשוב. מיזוג זה היה לדידנו הכרח היסטורי. מן הגרעין המצרי נותרו כיום תשעה חברים, אשר התקשרו למקום ולחברה. הם, בניהם, כלותיהם, חתניהם ונכדיהם מונים כרגע 39 נפשות, אבל אי אפשר לראות בהם קבוצה אתנית מגובשת. התמזגו לגוף אחד, ובחירת החברים לתפקידים השונים נקבעת רק עליידי זמינותם וכושרם. רק בחינה סטטיסטית מכוונת תגלה, כי במשך שלושים ושתיים שנה של חיים משותפים נבחרו שלוש פעמים יוצאי מצרים כרכזי המשק (מתוך תשעה שמילאו תפקיד זה), ושניים מתוך שלושת ראשי המועצה היו מ"עדה" זו. מזכירת המשק הנוכחית אף היא מגרעינו.

הבנים והנכדים של כלל החברים מהווים היום את הקבוצה האתנית הגדולה ביותר; משקלה עולה כל שנה. רק ניתוח מספרי מכוון יצליח להפריד את התרכובת ההדוקה שנוצרה עם הזמן.